

Gertrudis van Nijvel

Abdis van het klooster in Nijvel

Heiligen staan vaak alleen afgebeeld. Als beeld of op een schilderij zijn zij geïsoleerd van hun omgeving. De zevende-eeuwse abdis Gertrudis was echter zelden alleen. Naast leidsvrouw van de bewoners van het klooster van Nijvel vervulde zij een sleutelrol binnen haar adellijke familie.

Daar komt de bruid

Gertrudis werd rond 626 geboren in de familie van Pippiniden. Dit geslacht groeide uit tot de machtigste familie van het Frankische Rijk. De latere generaties, die bekendstonden als de Karolingen, heersten als koningen en keizers over grote delen van Europa.

De gebruikelijke levensloop van een edelvrouw was voorspelbaar. Ze was voorbestemd om als bruid de band tussen twee families te bestendigen en als moeder nazaten voort te brengen. Dat Gertrudis daar zo haar eigen gedachten over had, is te lezen in het *Leven van Gertrudis*, dat rond 670 op schrift is gesteld door een anonieme monnik uit Nijvel.

Tijdens een feestmaal werd duidelijk dat Gertrudis zich niet als een mak lammetje naar het lot schikte. Tussen twee gangen door vroeg haar vader of zij de zoon van de hertog tot haar man wilde nemen. Het was direct gedaan met de feestelijke sfeer. In plaats van gedwee in te stemmen, ontstak Gertrudis in woede. Ze zwoer een eed dat ze nooit met een man zou trouwen. Ze wilde alleen bruid van Christus zijn. De koning en de edelen waren onaangenaam verrast door deze uitbarsting. Kwaad en verward verliet de zoon van de hertog het gezelschap.

De abdis met een kroon op haar hoofd

In Nijvel werd een dubbelklooster gebouwd waar zowel nonnen als monniken onder leiding van een abt of abdis verbleven, zij het in gescheiden gebouwen. In vroegmiddeleeuwse bronnen komen vaker vrouwen voor die mannen hun liefde weigeren en die aan Christus voorbeholden. De geestelijken schreven vaak met trots dat heilige vrouwen zich met hand en tand verzetten tegen de onderwerping aan vleeselijke lusten. Hun ideaalbeeld was de eeuwige maagd die evenals Maria onbevlekt haar leven leidde.

In dienst van het familie klooster

Nu een huwelijk van de baan was, lag voor Gertrudis de weg vrij om zich op een andere manier dienstbaar te maken aan de familiestrategie. Intreden in een klooster was om verschillende redenen een goede manier om de belangen van de familie te behartigen. Ten eerste werd God er geëerd door mannen en vrouwen die in hun gebeden leden van de familie gedachten en zorg droegen voor hun soepele gang naar de hemel. Ten tweede werd een familie klooster beheerd voor en door een adellijk geslacht, zonder dat een koning of bisschop er voet aan de grond kreeg. Vermoedelijk was dat de reden dat haar moeder al haar bezit aan het klooster schonk.

Het directe beheer bleef vaak meerdere generaties binnen de familie, zodat bij overlijden het gezag overging in vertrouwde handen. Gertrudis gaf het klooster door aan het nichtje Wulftrude. Haar harde werk als abdis en de buitensporige onthouding die zij zich oplegde, hadden haar uitgeput. Zij stierf in 659 met een gerust hart en werd op haar eigen verzoek afgedekt met de simpelste kleing. Alle uitingen van haar rijke adellijke afkomst had Gertrudis afgelegd.

